

TWEË JAAR INTERNATIONALE TANDHEELKUNDE (I) 1955

Ik had het vorig jaar toegezegd in feuilletonvorm een overzicht te zullen geven van de internationale vergaderingen, door mij in 1955 bijgewoond, en tot mijn schande moet ik bekennen er niet toe te zijn gekomen. Nu zal ik dan trachten de schade te herstellen en U mijn indrukken van twee jaren weer te geven, hopende daarmee het verzuim te herstellen.

Allereerst dan op 23 april 1955 de vergadering te Londen van de Continental Dental Society in het Eastman Dental Institute, dat, zoals vermoedelijk bekend, niet langer een kliniek is voor kinderbehandeling, maar voornamelijk een gebouw, gewijd aan tandheelkundig speurwerk op vrijwel alle gebied, uitgaand en gefinancierd door de organen van het „National Health Scheme”.

Het programma van de vergadering bevatte, volgens goede Britse gewoonte en in tegenstelling met vele op het Europese continent, slechts weinig sprekers en derhalve hadden dezen behoorlijk tijd en was er ruimschoots gelegenheid tot discussie.

Dr. Robert Gosling sprak over de zo sterk in de mode zijnde „Psychosomatic Medicine and Dentistry”, waarna tijdens de discussie bleek, dat dit in hoofdzaak een variatie is van het aloude standpunt dat bij de mond ook nog een patiënt behoort en Ronald Grewcock gaf een uitnemende uiteenzetting over „Occlusal trauma, its cause, effect and treatment”.

Schrijver dezes behandelde „The future of dentistry from an international point of view” en dit maakte vanzelfsprekend bij de discussie de tongen los over de consequenties van het meer en meer beruchte „Health Scheme”. Eerlijkheids-halve dient men hierbij te bedenken dat — voorzover het de geneeskunde betreft — dit systeem voor de massa veel goeds heeft gebracht, maar dat ongelukkigerwijze de tandheelkunde bij al dit soort op zich zelf goed bedoelde maatregelen afschuwelijk in het gedrang komt. Een natuurlijk gevolg van het feit dat nu eenmaal de hulp, zoals zij eigenlijk gegeven zou moeten worden, oncontroleerbaar en onbetaalbaar is en daardoor aanleiding geeft tot overheidsmaatregelen, waarvan wel heel duidelijk is gebleken, niet alleen dat zij bepaald nièt tot het doel leiden, maar ook dat daardoor het aanzien van de Britse tandheelkunde zó is gezakt, dat alle pogingen om het aantal studenten voor dit beroep te verhogen, tot nu toe gefaald hebben.

Engeland staat hierdoor voor een zeer ernstig dilemma en aangezien in andere landen zich soortgelijke toestanden voordoen, is er dus alle aanleiding dit probleem van internationaal gezichtspunt te bestuderen, omdat het dan althans onttrokken wordt aan de nationale belangen en belangetjes, prestigekwesties, vriend- en vijandschappen, die het voor de betrokken partijen zeer moeilijk maken een objectief oordeel te vellen.

Van 9—14 mei was, in Nederland, Noordwijk aan Zee de gastvrouw, die een aantal orthodontische belangstellenden van verschillende nationaliteit ontving voor een cursus, die eigenlijk in Leiden werd gehouden in het gastvrij afgestane en fraaie Anatomische Instituut van Prof. Dankmeyer.

Een aantal bekende buitenlandse orthodontisten gaf daar een uiteenzetting van zijn opvattingen en methodes, een geslaagde bijeenkomst, die ik als bekend mag veronderstellen; geconstateerd kan worden dat de methode, om met voldoende tijd voor voordrachten en discussies een klein, geïnteresseerd gezelschap bij elkaar te brengen, gebleken is tot een volkomen succes te leiden, zowel voor docenten als cursisten.

Van 2—5 juni kwam te München de „Deutsche Gesellschaft für Kieferorthopaedie” bijeen onder leiding van haar voorzitter Prof. K o r k h a u s. De twee officiële themata waren: „Möglichkeiten und Grenzen der funktionellen Kieferorthopaedie” en „Hilfe der Kieferorthopaedie in der Prothetik”, waarover uiteraard belangrijke beschouwingen werden gehouden. Aangezien er echter tevens een aantal „Freie Vorträge” op het programma voorkwam, benevens demonstraties, is het duidelijk dat voor gedachtenwisseling te weinig tijd overbleef en men het dus in dit opzicht vooral moest hebben van persoonlijke gesprekken buiten het programma om.

Daarvoor bood overigens het gastvrije en gezellige München overvloedig gelegenheid en ook de overheid bleef niet in gebreke van haar belangstelling te doen blijken. De burgemeester en enige van zijn wethouders boden een aantal officials en buitenlanders een maaltijd aan in de Ratskeller, waar Münchener bier en jolijt hoogtij vierden en een ongedwongen samenzijn ontstond, waarvan de Beieren nog steeds het geheim bezitten.

Het bezoek aan München gaf ons ook de gelegenheid tot een bezoek aan de nestor der Duitse tandheelkunde in het naburige Berg, de bijna tachtigjarige Prof. G u i d o F i s c h e r, die ondanks een sterk verzwakte gezondheid nog met onverminderd enthousiasme aan de problemen werkt die hem dierbaar zijn geworden.

Van 4—9 juli was ik de gast van de „British Dental Association”, die in Glasgow haar 75-jarig jubileum vierde en moeilijk had men een plaats kunnen vinden om dit zowel op waardiger als op gezelligere wijze te doen dan in de grote Schotse handelsstad aan de Clyde, waar Schotse humor en vrolijkheid benevens de unieke omgeving der Schotse „Lochs” een atmosfeer schiepen, die wel te beleven maar niet na te vertellen is. Volgens goed Brits gebruik waren er iedere morgen slechts twee sprekers, zodat er ruim tijd was voor discussie en schrijver dezes had het voorrecht het Congres te mogen openen met een voordracht „Orthodontics for the General Practitioner”. In Groot Britannië, waar dank zij de „Health Scheme” een ieder recht heeft op behandeling, doen zich daardoor uiteraard omstandigheden voor, verschillend van die in andere landen, zodat ook voor de algemene practicus in de orthodontie problemen ontstaan die men — gelukkig — in het buitenland niet kent.

Ik meende er goed aan te doen in dit milieu met nadruk de aandacht te vestigen op de grote waarde van vroegtijdig ingrijpen en het zoveel mogelijk elimineren van exogene factoren, bijzondere nadruk leggende op de funeste invloed der slechte gewoonten. Ik trachtte dit te demonstrenen door te besluiten met een vers — met gebruikmaking van Shelly's „The Cloud” — dat ik met de ijdelheid der poëten hier aan de vergetelheid zou willen ontrukken, ook in de hoop dat het wellicht enige indruk op Hollandse oren zal maken:

The Sucking Habit

I'm the daughter of milk (not of water)
And no nursling whilst I lie,
I pass through annoyance to utter enjoyment,
I change, but I will not die;
For after sleep when at the first little peep
The pavilion of the cradle looks bare
And the sound of crying is all the time flying
Whilst its noise is filling the air;
I silently laugh at my own Cenotaph
For out from the cover, where it has lain,
To stop being dumb, in the mouth goes a thumb
It starts sucking and will suck again!

Naar Brits systeem worden de voordrachten van te voren ingestuurd, gedrukt en aan de leden toegezonden. De sprekers krijgen dan 20 minuten om hun onderwerp nader toe te lichten. De eerste debater krijgt 10 minuten, de tweede 5 minuten (beiden van te voren aangewezen); voor de algemene discussie is een half uur beschikbaar, de spreker krijgt 10 minuten voor zijn beantwoording. Een methode die ter navolging kan worden aanbevolen!

De uitnemend bezochte jubileumvergadering (er waren meer dan 1000 leden aanwezig) verheugde zich in schitterend zomerweer, zodat het succes in ieder opzicht was verzekerd, temeer omdat ook de dames genoten van het mooie land. De gezamenlijke boottochten op de meren zullen onvergetelijk blijven voor degenen die het voorrecht hadden deze mede te maken.

Van 9—14 juli zag Amsterdam de „American Dental Society of Europe” voor de tweede maal in vijf jaren binnen zijn veste en wel opnieuw in het Instituut voor de Tropen, dat voor een wetenschappelijke bijeenkomst van deze grootte een uitnemend vergaderingsoord is. Dit programma mag bekend worden verondersteld: vele Nederlandse collega's hebben van de geboden gastvrijheid gebruik gemaakt en zullen er geen spijt van hebben gehad. Mede dank zij ook hier het prachtige zomerweer (kom daar nú eens om!) kon het Nederlandse Ontvangstcomité ook wat „the social events” betreft op een groot succes bogen.

De jaarvergadering der Fédération Dentaire Internationale had voor 1955 Kopenhagen gekozen als plaats van bijeenkomst. Dit was met enige hoofdbreken gepaard gegaan, daar er sinds verscheidene jaren ook een dringende uitnodiging was van Griekenland. Enerzijds wilde men daaraan gaarne gevolg geven, anderzijds waren er in het Dagelijks Bestuur leden die meenden dat de opkomst onvoldoende zou wezen vanwege de excentrische ligging. Teneinde toch tegemoet te komen aan de alleszins rechtvaardige wens van Zuid-Europa ook daar eens de vertegenwoordigers van de internationale tandheelkunde te mogen begroeten, werd besloten de officiële jaarvergadering van 14—20 augustus in Kopenhagen te houden om dan van 25—30 september bijeen te komen in Athene met Council en Comitées ter gelegenheid van een te organiseren Grieks Congres.

In Kopenhagen hadden de Deense collega's een nationaal congres georganiseerd tegelijk met de vergadering der F.D.I. en dit bleek een groot succes, doordat „simultaneous translation” de taalmoeilijkheden overbrugde en men dus zowel kon luisteren als ook aan de discussies deelnemen.

Het onverstoorbare zomerweer maakte dat ook buiten de vergaderingen de tijd op de prettigste en interessantste wijze kon worden doorgebracht en wij bewaren de beste herinnering aan de wijze waarop de Deense gastheren en met name ook de docenten aan de Universiteit zich van hun opgave hebben gekweten.

De vraag of voor een vergadering in Athene voldoende deelname zou zijn, bleek in september geen vraag meer te zijn, want dank zij de bewonderenswaardige energie en propaganda van het voortreffelijke Griekse organisatiecomité onder leiding van Prof. Mavrogordato en Prof. Ailianos, was er een opkomst die voor Kopenhagen niet onderdeed.

Het Comité had onder meer een „cruise” georganiseerd naar de Griekse eilanden en zo bevonden zich in Venetië een tiental dagen tevoren reeds een tachtigtal collega's van allerlei landaard, die onder Griekse leiding de herinnering aan de klassieken uit hun schooljaren nu werkelijkheid zagen worden en genoten van bezoeken aan Korfoe, Dhilos, Patmos, Cos (waar wij onder zijn boom konden dromen van Hypocrates), Rhodos en Kreta, alvorens wij Athene bereikten om daar, behalve met odonto-stomatologische wijsheid, ook te worden geconfronteerd met wat oud en nieuw Griekenland had aan te bieden, en dit alles was inderdaad niet gering.

Ook de Grieken hadden door „simultaneous translation” de taalmoeilijkheden ondervangen en een tot in de puntjes verzorgd vergaderingssysteem bewees wel, dat men in geen enkel opzicht voor West-Europa behoefde onder te doen. Was mij enige jaren tevoren bij een vergadering van de World Medical Association reeds gebleken, dat Griekenland ondanks alle moeilijkheden en zorgen die het in de twintigste eeuw heeft moeten doormaken, zich daar met grote bekwaamheid voor een goed deel van heeft hersteld en dat de hoofdstad langzaam maar zeker bezig is een deel van haar oude roem te heroveren; ditmaal bleek tevens dat men alleszins was opgewassen tegen de verantwoordelijkheden van de ontvangst van een door de jaren heen bijzonder verwend Congrespubliek.

Naast een aantal vrije voordrachten waren er als hoofdthematata: parodontitis, paedodontie, ziekteleer, sociale tandheelkunde.

Belangwekkend was voor ons noord-westerlingen de kennismaking met zovve van de belangrijke en uit de literatuur bekende figuren uit het Zuiden en „the Middle East”, die in groten getale aanwezig waren.

Het is nu wel heel zeker, dat een officiële jaarvergadering van de F.D.I. in Zuid-Europa niet minder leden zal trekken dan in enige andere plek van ons werelddeel. Dat niet alleen de gebruikelijke ontvangsten op het programma stonden, maar dat ook bijzondere aandacht werd gewijd aan Hellas „as such” behoeft wel ternauwernood vermelding. Onder deskundige leiding waren er bezoeken aan de Akropolis, Delphi en de musea en werd de onsterfelijke tocht naar Epidaurus georganiseerd, waarbij in één dag vrijwel de gehele Griekse historie weer naar voren komt, Daphne en Eleusis, Mycene met de ruïnes van het paleis van Agamemnon, het kanaal van Corinthe, Argos Nauplia en ten slotte Epidaurus met het Asklepeion en het wereldberoemde Amphitheater. Wie ten leste in een aloud Atheens Amphitheater, Euripides’ Hekuba gezien heeft, zal — thuis gekomen — vrij zeker naar zijn boekenkast hebben gegrepen om zich weer eens te verdiepen in deze Kunst, die gebleken is van alle eeuwen te zijn.

Van Athene ging het naar Rome tot het bijwonen van de jaarvergadering van de „European Orthodontic Society” (3—7 oktober) onder leiding van Prof. E d m o n d o M u z j en het bleek alras dat deze er voor gezorgd had dat het menu in „Roma Aeterna” zowel wetenschappelijk als sociaal al even goed verzorgd was als in Athene het geval was geweest.

Prof. M u z j, die met zijn medewerkers al sinds vele jaren het standpunt verdedigt, dat de orthodontische etiologie vooral gezien moet worden in het licht van de constitutie en dat derhalve een classificatie op dit inzicht behoort te berusten, had dit belangwekkende onderwerp tot hoofdthema van het congres gemaakt. M u z j (Rome), M a j, L u z j (Bologna), S c o t t (Belfast), B e r g e r (Tel-Aviv), A u t i s s i e r (Marseille) en H o v e l l (Londen) gaven door voordrachten hun persoonlijk standpunt — grotendeels instemmend — te kennen; B e a u r e g a r d t, N o r d, G u g n y, F e r n e x, d e C o s t e r, L u n d s t r ö m, M a r o n n e a u d, M a g g i o n i, waren de op het programma vermelde debaters.

Voorts gaven twee Amerikaanse collega’s, C. v a n F a y e n P. J. P i c c a r d voordrachten over cefalometrische methoden en waren er een aantal vrije voordrachten en demonstraties, terwijl collega D u y z i n g s, behalve een lezing over onderkaak en menselijk lichaam, een zeer toegejuichte demonstratie gaf van zijn röntgenfilm over dit onderwerp.

Schrijver dezes beschouwt het als een gelukkig verschijnsel dat — over het algemeen gesproken — bleek, dat er bij de meerderheid der sprekers een groeiend verzet aantoonbaar is tegen de overdreven waarde die in de laatste jaren aan de cefalometrie ten opzichte van de *praktijk* werd toegekend.

Ook de „soft tissue morphology” van Ballard en Hovell c.s. vond weinig bijval, terwijl men — erkennende dat de Italiaanse constitutionele school alle opmerksaamheid verdient en dat het met name de hoogste tijd wordt dat vele orthodontisten zich gaan herinneren dat bij de mond ook nog een patiënt behoort — van oordeel was dat toch aan het verbinden van de constitutie en de orthodontische afwijkingen voorlopig voor de praktijk nog grote moeilijkheden kleven.

Niemand formuleerde dit beter dan de ongemeen geestige en bekwame Ier, Scott, die opmerkte dat hij — meer anatoom dan orthodontist — geneigd was niet de patiënten, maar wel de orthodontisten te classificeren. Hij onderscheidde dan drie types:

1. het Amerikaanse type, ofwel de cefalometrische orthodontist. Hij verdacht deze ervan te dromen in diagrammen, waarin de cefalometrie was verward geraakt. Zij zouden aanzienlijk meer kunnen leren, indien zij de hoeken en driehoeken vergaten en meer keken naar wat er op de röntgenfoto te zien was zonder vooropgestelde geometrische stellingen. Zij zouden moeten opgeven pogingen te doen om een „norm” te creëren in geometrische formules!

2. Het Engelse of wel het „Soft Tissue morfologische” type. Om te beginnen moesten zij ophouden met zich in een dusdanig onverstaanbare taal uit te drukken, dat het vrijwel onmogelijk was te begrijpen wat zij precies bedoelden en hij verdacht hen er van dat zijzelf soortgelijke moeilijkheden hadden!

Vervolgens was hij er allerminst zeker van dat zij ooit iets bewezen hadden; zij beschikten wel over een geweldige overtuiging, maar hun bekwaamheid om deze wetenschappelijk te formuleren was niet groot!

3. Het constitutionele of Middellandse Zee type. Deze zijn gekarakteriseerd door een geweldige ontwikkeling van de linker laterale kwab van de Cortex cerebralis. Hierbij was de moeilijkheid om onder alle logica, concrete wetenschappelijke feiten te vinden. Evenals de eerste groep construeren zij diagrammen, geen geometrische, maar „constitutionele”. Hij was van mening dat een constitutionele analyse wel van waarde was, maar hij was niet voldaan over de vorderingen welke op dit gebied waren gemaakt omdat een en ander niet voldoende steun vond in wetenschappelijk vaststaande feiten!

Het lijkt vrijwel niet mogelijk om korter, bondiger en kritischer weer te geven wat de verschillende orthodontische „scholen” als de opperste wijsheid den volke kond doen.

Wat de sociale zijde van het programma betrof, had met name de voorzitter zich bijzonder veel moeite gegeven het zijn gasten zo aangenaam mogelijk te maken. Diners en muzikale ontvangsten in zijn bijzonder fraaie, smaakvolle en elegante woning wisselden af met een ontvangst door Rome's burgemeester in het onvolprezen Capitool, avondtoeren door de stad, waarbij de fonkelend verlichte fontainen werden bezichtigd, en het gebruikelijke banket, terwijl door een excursie naar Ostia bij de bezoekers het besef weer doordrong hoezeer zowel de macht als de cultuur van het aloude Rome de wereld eeuwenlang heeft geïmponeerd.

September 1956

Nord

(Wordt vervolgd)